

GRIGORE SĂLCEANU – UN POET NEDREPT DE PUȚIN CUNOSCUȚ

Garabet KÜMBETLIAN¹

kumbetg@yahoo.com

ZUSAMMENFASSUNG: Grigore Sălceanu war einer der wichtigsten Dichter Rumäniens, leider zu wenig bekannt für das grosse Publikum. Im Jahre 2011 feiern wir 110 Jahre von seinem Geburt.

Foto nr. 1 – Profesorul și poetul Grigore Sălceanu (1901–1980)

¹ Prof. univ. dr. ing., Universitatea „Ovidius”, Constanța; membru titular al Academiei de Științe Tehnice din România; membru al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Grigore Sălceanu s-a născut în anul 1901 la Galați. La 23 aprilie 2011 s-au împlinit 110 ani de la nașterea sa. Începând cu anul 1922 a urmat studiile la Facultatea de Litere și Filosofie de la Universitatea din București și apoi la Sorbona. La terminarea studiilor s-a întors în țară, unde a fost numit profesor de franceză la Liceul Mircea cel Bătrân din Constanța.

Sălceanu este autorul a numeroase volume de poezii publicate începând cu anii perioadei interbelice, ca: „Fierbea az-noapte marea” (1933), „Noți pontice” (1937 și republicată în 1969 în Editura Pentru Literatură, cu o prefață semnată de academicianul Șerban Cioculescu, fostul său coleg de facultate) [1], „Furtuna” (piesă în versuri, 1937), „Fata de împărat” (poem premiat de Academia Română, 1941), „Poemul creațiunii” (1943), „Pe un țărm de mare” (piesă în versuri, 1943), „Iluzia” (piesă în versuri, 1944) și „Ovidius” (tragedie în 5 acte, în versuri, 1958) [2]. Ulterior urmau să mai apară „Hyperion” (piesă în 5 acte), „În larg” (piesă în 4 acte), „Decebal” (dramă istorică în 5 acte), un volum de traduceri din lirica franceză (Victor Hugo, Lamartine, Leconte de Lisle și Paul Verlaine), precum și un volum de traduceri în limba franceză din poeți români, cuprinzând: „Luceafărul” lui Mihail Eminescu, Pastelurile lui Vasile Alecsandri, Miorița și Meșterul Manole. Tragedia „Ovidius” a lui Grigore Sălceanu a fost pusă în scenă la Teatrul din Constanța în anul 1957, cu prilejul împlinirii a 2000 de ani de la nașterea poetului exilat, cu prestația de excepție a neuitatului actor Constantin Codrescu în rolul lui Ovidius. În anul 1967, Grigore Sălceanu mi-a dat un exemplar din „Ovidius”, cu o dedicație care mi-a relevat încă odată spiritul lui de fin observator al sufletului elevului

Mi-l amintesc, când la o vârstă destul de înaintată, în zilele de vară, venea împreună cu soția pe promontoriul plajei „Tataia”, unde își instala fotoliul pliant, așezându-se și privind marea ore întregi, în liniște și reculegere. Soția și ea în vârstă, dedicată până la sacrificiu poetului, stătea în tot acest timp în picioare, în spatele fotoliului, sprijinindu-se cu mâinile de spătarul lui și veghiind asupra poetului, care nu-i mai era soț, ci idol. A murit la 19 iulie 1980, la 79 de ani.

Foto nr. 2 – Portret de familie. Familia Kümbetlian într-un cadru natural realizat la sugestia profesorului Grigore Sălceanu

Pe Grigore Sălceanu nu-l voi uita nicicând, întrucât peste ani și până în prezent i-am urmat cu sfințenie un îndemn testamentar, pe care ni l-a împărțit cu „limbă de moarte” în ultima oră de franceză din liceu și anume de a ne amplasa masa de lucru în așa fel, încât să avem permanent în câmpul nostru vizual un „colț” de natură cu verdeață și flori. Acest îndemn avea la bază marea sa dragoste pentru natură. Ei bine, geografia casei mele mi-a permis, peste ani, să-mi aranjez biroul în conformitate cu sfatul profesorului Grigore Sălceanu. Vara, când ușile dinspre curte ale biroului sunt larg deschise, am în câmpul meu vizual „covorul” de gălbenele al grădinii, peste care tronează o tufă bogată de caprifoi, un trandafir roșu altoit cu flori bogat „bătute” și câteva ramuri de smochin. Și atunci, de fiecare dată, îmi amintesc de sfatul profesorului Grigore Sălceanu și de chipul lui blând și visător

Nu-l putem omagia pe Grigore Sălceanu, decât cu propriile sale versuri finale din tragedia OVIDIUS, versuri puse pe buzele unui get, dar care au valoarea unei veritabile autodedicații:

*“Și spune tuturoră că Tomisul, cetatea,
În care, ani de-a rândul, și-a dus singurătatea,
Se va mândri de-a pururi că falnicul ei zid
A răsunat de pașii poetului Ovid !”*

Gândindu-mă la tot tumultul vieții trecute, îmi vin în minte cuvintele Sfântului Augustin, care spunea că timpul are trei faze: Trecutul (sau memoria), Presentul (sau percepția) și Viitorul (sau speranța), de unde rezultă, că pe măsură ce ne depărtăm de origine și ne apropiem de sfârșit, memoria care rămâne în urma noastră devine din ce în ce mai bogată, în timp ce speranța care rămâne în fața noastră dispare la limită, pe veci.

Bibliografie

- [1] Sălceanu, Grigore, „*Nopti Pontice*”, Editura pentru literatură, București, 1969.
- [2] Sălceanu, Grigore, „*Ovidius*”, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1958.